

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

DISPUTATIO III.

De suscipientibus Baptismum.

Ad questionem 68. D. vi. Thomæ.

Cum agens & patiens sint correlativa, recto doctrinæ ordine, postquam D. Thomas egit de ministris Baptismi, disserit de suscipientibus Baptismum, ac de ejus necessitate & obligatione, de quibus etiam in hac disputatione dicemus.

ARTICULUS PRIMUS.

An Baptismus sit omnibus ad salutem necessarius?

§. I.

Quibusdam premis referuntur sententia.

Notandum primò, ad finem supernaturalem consequendum duobus modis solere aliquid dici necessarium, nimirum necessitate mediæ, & necessitate præcepti: necessarium necessitate mediæ est illud sine quo finis nullo modo potest obtineri, siue culpabiliter, siue inculpabiliter omitatur: quo pacto auxilium divinum potest dici necessarium necessitate mediæ ad actum amoris eliciendum, quia si homo, etiam sine sua culpa, illo privetur, actum illum non eliciet. Illud verò dicitur necessarium necessitate præcepti, de quo extat præceptum, sine eo tamen potest finis obtineri, si nimirum inculpabiliter & ex legitima causa omitatur: hoc modo auditio missæ dicitur necessaria tantum necessitate præcepti, ad obtinendam gratiam & salutem, quia licet omittebat missam culpabiliter, non consequatur gratiam, illa tamen non privaretur, si legitimum adesset impedimentum ad illam non audiendam.

Notandum secundo, quod quando inquirimus, an Baptismus sit omnibus ad salutem necessarius? hoc intelligi debet, secluso privilegio, & martyrio, quia certum est, Deum posse speciali privilegio aliquem in utero matris sanctificare, & à peccato originali mundare, sine Sacramento baptismi, ut constat de Jeremia, & Joanne Baptista. Patet etiam ex dictis disp. 1. art. 7. martyrium posse supplere vicem baptismi, tam in parvulis, quam in adultis, & ex opere operato illos justificare. His positis.

Circa propositam difficultatem, seu baptismi necessitatem, in primis est antiquus error Pelagianorum, qui cum existimarent nullum esse peccatum originale, consequenter etiam asseriebant baptismum ad salutem obtinendam nullatenus esse necessarium, & parvulos omnes tam fidelium quam infidelium habituros sine baptismi vitam æternam, circa quodvis privilegium. Sed hic error jam pridem ab Ecclesia damnatus est, fuscque à nobis confutatus in Tractatu de peccatis disp. 7. art. 1. ubi peccati originalis existentiam ostendimus, & præcipua Pelagii & Juliani argumenta diluimus.

Deinde est alius error Calvinistarum, qui eò quod legantur apud Apostolum 1. ad Corint. 7. filios fidelium vocari sanctos, docent nulli eorum im-

S

putari

quia hæc ceremonia instituta est ab Ecclesia, ut A
baptizatus in fide Catholica instruat; hæreticus autem à via veritatis aberrans, non ritè instrueret infantem; quare est contra Ecclesiæ consuetudinem, susceptorem designare hæreticum, non instructorem, sed corruptorem. Unde si commodè patrini Catholicus in terris hæreticorum haberi nequeat, tenetur Parochus baptizare infantem absque ullo patrino, quia ceremoniæ Baptismi sunt omittenda, quando nequeunt debito modo & ritè adhiberi. Item parentes pueri baptizandi, non possunt esse ejus susceptores seu patrini, ut dicitur cap. *Pervenit*, & cap. *Dictum* 1. 30. quæst. 1. & docet S. Thomas hic art. 8. B
ad 2. optimamque congruentiam asserit, cum enim generatio spiritualis, alia sit à carnali, alios debet habere parentes seu auctores. Demum Abbates, & Monachi, non possunt esse patrini in Baptismo, ut patet ex cap. *Non licet*, de consecrat. dist. 4. ubi sic dicitur: *Non licet Abbati vel Monacho, de Baptismo suscipere filios, nec commatres habere.* Et in cap. *Placuit* 16. quæst. 1. inter alia prohibetur Monachis, ne filios de Baptismo suscipiant. Item S. Gregorius Papa libro 4. Epist. 40. prohibet sub præcepto, *Monachos filii commatres facere.* Quam prohibitionem extendi ad Religiosos omnes etiam mendicantes, constat ex communi Doctorum sententia, & ex Rituali Pauli V. titulo de *Patrino*, ubi dicitur: *Ad hoc munus admitti non debent Monachi, vel sanctimoniales, vel alii cuiusvis Ordinis Regulares, à seculari segregati.*

Quoad numerum verò susceptorum, variæ fuerunt diversorum temporum consuetudines, nam olim unus solum admittebatur ad quemlibet baptismum suscipiendum, sic enim statutum fuerat ab Hygino Papa, ut habetur Can. *In Catechismo* de consecrat. dist. 4. postea verò admissi sunt plures, ut colligitur ex cap. *Quis*, de cognitione spirituali, in sexto. Concilium verò Tridentinum sess. 24. de reformat. Matrimonii cap. 2. D
statuit ut unus tantum siue vir siue mulier, vel ad summum unus & una, baptizatum de Baptismo suscipiant, inter quos ac baptismum ipsum & illius patrini & matrem, nec non baptizantem & baptizatum, baptizantique patrem ac matrem tantum, spiritualis cognatio contrahatur. Ex quo rectè colligunt aliqui, duos viros, etiam solos, aut duas mulieres, etiam solas, non posse esse susceptores. Alii inferunt, quod si pater suscipiat proprium filium, contrahit cognitionem spirituales cum propria uxore, unde non potest ab ea petere debitum, nisi obtenta dispensatione. Hoc tamen negat Suarez, existimans de facto peccare quidem parentes, si proprios filios de sacro fonte suscipiant, non contrahere tamen impedimentum petendi & reddendi debitum: quia licet per jus antiquum hæc pœna fuisset taxata, huic tamen juri derogatur formaliter per contrariam constitutionem Alexandri III. quæ habetur cap. *Si vir* de cognitione spirituali, his verbis: *Idem nobis videtur, quod si ex ignorantia siue ex malitia id fecerint (id est proprium filium de sacro fonte susceperint) non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci: quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur; si ex malitia, eis fraus non debet patrocinari, nec dolus.*

Tom. V.

putari à Deo peccatum originale, licet illud verè contrahant, idque in gràtiam parentum, ac proinde baptismum non esse illis necessarium, ad salutem.

4 Ex Catholicis verò Cajetanus ad art. 2. hujus questionis docet, deficiente opportunitate baptizandi parvulos, votum baptismi à parentibus aut ab aliis conceptum, eis sufficienter prodesse ad salutem, præcipue cum aliquo exteriori signo. Quod ibidem sic explicat, dicens: *Debet autem in tali casu parens signo Crucis infantem cum invocatione Trinitatis munire, sique Deo offerre morientem, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Item super art. 11. hujus questionis hæc scribit: *In articulo undecimo occurrat scribendum & consequenter dicendum (sub correctione tamen) parvulos in maternis uteris periclitantes, posse salvari per Sacramentum Baptismi, non in re, sed in voto parentum susceptum, cum aliqua benedictione prolis, seu oblatione ipsius ad Deum, cum invocatione Trinitatis.* In eandem sententiam propendere vidantur Joannes Gerson, Cancellarius Parisiensis, tomo 3. serm. de nativitate Beate Virginis, habito in Concilio Constantiensi, considerat. 2. & Gabriel in 4. dist. 4. quæst. 2. art. 3. dubio 2. & nonnullos Recentiores eam probabilem existimare, testatur Serra hic art. 2. Demum Joannes Caramuel in Theologia fundamentali cap. 7. fundament. 64. num. 1289. §. 2. hæc scribit: *Progredior & inquirò, an omnes infantes non baptizati excludantur à cælo? Christianorum filios nonnulli à filiis infidelium distinguunt, & ducuntur ratione que bona solutione indigeret. Sic arguunt: privilegia neminem gravant, nam gravamina privilegia non sunt: atqui baptismus est privilegium: ergo neminem gravat: ergo Christiani filius qui à parente suo est Deo oblatus, invari poterit baptismus: at eo non indiget. Probatur consequentia: quia stando legi naturali, infans parentis oratione, aut oblatione ab originali liberaretur, nec indigeret baptismus: ergo si modo fide parentum, & baptismus etiam indiget, peioris conditionis est, quam erat: ergo baptismus gravamen est, privilegium non est.* Hæc ratione Campanella traductus, hanc propositionem: *(Infantes filij Catholicorum, qui moriuntur sine baptismis, in fide parentum salvantur) multis viris doctis proposuit. At nonnulli quorum exhibet nomina, illam temerariam, erroneam, contra torrentem Theologorum, in re maximi momenti, esse dicunt: sed non hæreticam. An ne subscripsit huic censuræ etiam Lugo. Non habeo ad manum illum librum: at puto inter alias Lugonis subscriptionem legisse.* Hæc Caramuel, qui & argumentum insolutum relinquit, & nullà hanc sententiam censurâ notat, unde illi ut probabili ad hæreticè videtur.

§. II.

Error Calvini proscribitur.

Dico primò: Pueros à parentibus fidelibus natos, non esse sanctos ab utero materno, subindeque indigere baptismatè, ut à peccato originali mudentur.

Probatur primò conclusio ex Scriptura, ex qua constat originale peccatum imputari etiam filiis fidelium, ait enim Apostolus ad Ephes. 2. *Eramus & nos naturà filij iræ, sicut & ceteri: nos inquit, Judæi, licet ex fidelibus, & Judæis, atque ex Dei populo nati, æque ac ceteri nati*

A ex infidelibus, eramus naturà, id est ab origine, & ex naturali generatione, filij iræ & damnationis æternæ: *Si enim filij iræ, sicut dicitur, filij pœnæ, filij gehennæ, inquit D. Augustinus Tractatu 44. in Joan. Item Jacob & Esau nati sanctus, & liber à reatu peccati originali ut patet ex illo ad Roman. 9. Antequam quicquam boni vel mali egissent, Jacob dilectus, Esau autem odio habuit. Similiter David natus erat deo parente fidei, & tamen Psalm. 50. deplorat suam immundam conceptionem, dicens: Ego iniquitatem conceptus sum, & in peccatis conceptus mater mea. Denique loca Pauli ad Rom. 1. & 2. ad Corinth. 7. Christus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt ad eum sunt universalia, ut filij Sanctorum & fidelium, ab hac lege minime eximantur: non igitur filij fidelium nascuntur sancti, quapropter Hieronymus Epist. 7. ad Leatham, Terullianus in Apologetico cap. 17. & alii docent Christianos, non nasci, sed fieri. Ergo pueri à parentibus fidelibus nati indigent baptismate, ut à peccato originali mudentur.*

C Probatur secundo conclusio: Si filij fidelium non esset ad salutem necessarius baptismus, propositio illa generalis Christi Joan. 3. *Nisi quis natus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, &c.* esset falsa, ut de se patet. Neque valet evasione Calviniana, dicentis nomen aquæ non sumi ibi proprie pro vera aqua, sed metaphoricè pro Spiritu Sancto mundante instar aquæ, sicut (inquit) quod dicitur, *Ipsè vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne*, per ignem intelligitur Spiritus Sanctus qui peccata ad instar ignis consumit, & animam mundat ac purgat. Non valet, inquam, hæc evasio, nam ut supra disp. 1. art. 2. ostendimus, hæc verba Christi ad Nicodemum, non possunt ad sensum metaphoricum detorqueri, sed debent vera & naturaliaque intelligi: idcirco merito Tridentinum sess. 7. can. 2. de Baptismo anathematizat eum qui verba illa ad metaphoram aliquam detorsit. Nec verba illa Martini Ipsi vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne, Calvinii responsionem juvant, nam cum certum sit, non dari baptismum in igne, sicut in aqua, necessitas expositionis cogit recurrere ad metaphoram in illo loco, non verò in illo quem ex Joan. 3. adduximus.

D Dices tamen, Joan. 6. dicitur universis: *Nisi manducaveritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis*, & tamen sub hac generali sententia parvulos non comprehendimus: Ergo similiter, esto locus citatus Joan. 3. sit intelligendus de baptismo aquæ, tamen ab illa generali sententia poterunt pueri fidelium excipi.

E Sed negatur consequentia & paritas, ratio delicti criminis est, quia pueri sunt capaces regenerationis spiritualis, ad quam ordinatur Sacramentum Baptismi, non verò nutritionis spiritualis, ad quam ordinata est Eucharistia: nutritio enim spiritualis est ad restaurationem ejus quod de spiritualibus viribus per quotidiana peccata perditum est; quæ deperditio cum locum mortis habeat in parvulis, etiam spiritualis nutritio in ipso loco habere nequit.

Contra istam conclusionem obijciunt primò hæretici Deus Genesis 17. promissit Abraham fore Deum ipsius, & seminis ejus, peculiari quædam ratione, nempe per gratiam: Sed injuriam facit divinæ huic promissioni, qui dicit eam non